

A photograph of a Ferris wheel against a cloudy sky. The wheel's structure is a complex grid of golden-brown metal. Several dark, rounded cabins are visible, with one red cabin standing out. The sky is filled with soft, white and grey clouds. The text 'Marvini tütred' is centered over the image, underlined with a white line that has a small downward-pointing arrow at its center.

# Marvini tütred



**TALLINK**  
teatri peatoetaja

151. hooaeg

**kinema**  
esitleb

SCOTT MCPHERSON

# Marvini tütred

[Marvin's Room, 1990]

DRAAMA KAHES OSAS

TÕLKIJA KALLE HEIN

LAVASTAJA JA MUUSIKALINE KUJUNDAJA TIIT PALU

KUNSTNIK EUGEN TAMBERG

VALGUSKUNSTNIK IMBI MÄLK

VIDEOKUNSTNIK JUHO PORILA

ESIETENDUS 9. DETSEMBRIL 2020 VANEMUISE VÄIKSES MAJAS

AUTORIÕIGUSI VAHENDAS EESTI TEATRI AGENTUUR

# Osades

BESSIE **PIRET LAURIMAA**

LEE, Bessie õde **MARIA ANNUS**

RUTH, Bessie tädi **MERLE JÄÄGER**

Doktor Charlotte **SAARA NÜGANEN**

Doktor Wally **AIVAR TOMMINGAS**

HANK, Lee poeg **KEN RÜÜTEL**

CHARLIE, Hanki noorem vend **OSKAR SEEMAN**

Vanadekodu direktor **TIIT PALU**

Aeg: 1990

Koht: mitmel pool Floridas ja ühes Ohio vaimuhaiglas

ETENDUST JUHIB **KAISA RIIVALD**





## Scott McPherson

Ameerika näitleja ja näitekirjanik, sündis 1959. aastal Ohios, kus lõpetas ka ülikooli. Tema esimene lühinäidend *Til the Fat Lady Sings* jõudis lavale tudengiteatris.

1981. aastal kolis McPherson Chicagosse, kuhu jäi paikseks kuni oma elupäevade lõpuni. Esialgu üritas ta läbi lüüa näitlejana, kuid siis leidis oma kutsumuse näidendite kirjutamises. Oma üpriski lühikese, vaid 33 aastat kestnud elu jooksul jõudis ta kirjutada vaid kaks täispikka näidendit, mis mõlemad esmalavastusid tema kodulinna Chicagos:

„Kraabitud” (*Scraped, Chicago Organic Theatre, 1986*) ning „Marvini tuba” (*Marvin’s Room, Goodman Theatre, 1990*). Viimane neist jäigi tema kõige tuntumaks teoseks, mis korjas ka hulgaliselt erinevaid auhindu ning mida lavastatakse suure eduga tänini, muuhulgas on see näidend jõudnud ka Off-Broadway (1991), West Endi (1993) ning viimaks ka Broadway (2017) lavadele.

Päris kindlasti põhineb selle näidendi laiem tuntus Jerry Zaksi 1996. aasta samanimelisel, mitmete preemiatega pärjatud filmiversioonil, mille märkimisväärne menukus põhines loomulikult ka asjaolul, et filmi peaosadesse õnnestus värvata tõeline staaride paraad: Meryl Streep, Leonardo di Caprio, Diane Keaton (kes pälvis Bessie rolli eest Oscari nominatsiooni) ja Robert de Niro, viimane oli ka üks filmi produtsentidest. Filmi stsenaariumi kirjutamist alustas Scott McPherson ise, kuid tema surma tõttu pidi selle töö lõpetama kaasstenarist John Guare.

Teadagi on, et näidendi kirjutamise üheks tõukejõuks olid Scott McPhersoni isiklikud kogemused, mis olid saadud tema Floridas elavaid eakaid sugulasi hooldades.

Scott McPherson oli üks esimesi USA kirjanikke, kes teatas avalikult oma nakatumisest HIV-viirusse.

Ta suri 1992. aastal AIDSi.

Eesti teatrilavale jõuab tema looming esimest korda.



Diane Keaton Bessie ja Meryl Streep Lee osas filmis „Marvini tuba” (1996)

***Hello? Yeah, I just walked in  
Yeah, I'm good, you still working?  
Tonight, right now? Did I go out?  
Yeah, I went out  
I went, I went to a couple of clubs  
I never went to bed, shit, wine or water  
You said something about a cold drink?  
I don't know, I'm delirious....***

**Drake, Marvin Room**

Kanada räppmuusiku Drake'i 2011. aasta albumil „Take Care” leiduvas melanhoolsevõitu palas pealkirjaga „Marvini tuba” pöördub joobes mees telefoni teel oma kunagise tüdruksõbra poole. Pealkiri on muusiku sõnutsi tuletatud asjaolust, et teos on lindistatud stuudios, mis kunagi kuulus ameerika soulilauljale Marvin Gaye'le. Ent on arvatud, et kaudsemalt võib see olla seotud ka Scott McPhersoni samanimelise näidendi ja selle alusel valminud filmiga.

Haigus on elu ööpool, rängem kodakondsus. Kõigil, kes sünnivad, on kahekordne kodakondsus, tervete kuningriigis ja haigete kuningriigis. Kuigi me eelistame kasutada ainult head passi, on igaüks meist varem või hiljem kasvõi lühikeseks ajaks sunnitud selle teise riigi kodanikuks saama.

Susan Sontag *Haigus kui metafoor*

Võõras: raevukramp mu kõris, selguse seljatatav tume ingel, hägune põhjatu jälg. Võõras, see vihkamise ja teisesuse kehastus, pole ei meie mugava perekonnatunde romantiline ohver ega sissetungija, kes vastutab ühiskonna kõigi hädade eest. Ei ähvardav ilmutus ega vahetu vastane, kes tuleb välja heita, et grupis valitseks rahu. Veidral kombel elutseb see võõras meis: ta on meie identiteedi peidetud pale, ruum, mis hävitab me koduruumi, aeg, milles hääbuvad üksmeel ja poolehoid. Tundes ta ära meis endis, säästame end vihkamast teda temas eneses. Võõras kui sümptom, mis muudab igasuguse „meie” problemaatiliseks või ehk võimatukski, ilmub siis, kui minus kerkib esile arusaamine oma erinevusest, ja kaob siis, kui me tunnistame, et me kõik oleme võõrad, mässajad sidemete ja kogukondade vastu.

Julia Kristeva *Võõrad iseendale*

# Haiguse motiivid eesti kirjanduses

Anton Hansen Tammsaare *Matus* (1922)

Aadu Hint *Vatku tööbilas* (1936)

Valev Uibopuu *Janu* (1957)

Ilmi Kolla *Luuletused* (1957)

Salme Ekbaum *Varjude maja* (1959)

Jaan Kross *Kolme katku vahel* (1970–1980)

Vaino Vahing *Morton* (1972)

Madis Kõiv *Finis Nihili* (2002)

Ene Mihkelson *Katku haud* (2007)

Tõnis Vilu *Kink psühholoogile* (2016)

Surm on peegel, mis näitab elu tarbetuid tõblemisi. Kogu see kirev tegude, tegematajätmist, kahetsuste ja katsetuste segadik – nii tööd kui ka soperdised –, mida endast kujutab iga elu, ei leia surmas mitte seletust ega ka mitte mõtet, vaid lõpu. Selle taustal joonistub välja meie elu ja tardub siis. Enne koostpudenemist ja tühjusse vajumist omandab ta kindla, muutumatu vormi: enam ta ei teisene, vaid kaob. Meie surm heidab valgust meie elule. Kui meie surmal puudub mõte, ei olnud seda ka elul. Sellepärast, kui keegi sureb vägivaldset surma, tavatseme öelda: ta otsis seda. Ja on kindel, et igaüks sureb seda surma, mida ta endale otsib, endale valmistab. Kristlassurm või koerasurm on suremisviisid, mis peegeldavad elamisviise. Kui surm veab meid alt ja me sureme valesti, hädaldavad kõik: tuleb surra nii, nagu elati! Surm on lõplik nagu elu. Kui me ei sure nii, nagu elame, on see sellepärast, et elu, mida elasime, polnud päriselt meie oma, ta ei kuulunud meile, nagu kuulus halb õnn, mis elule lõpu tegi. Ütle mulle, kuidas sa sured, ja ma ütlen, kes sa oled.

Octavio Paz *Üksinduse labürint*

Kui inimesed on oma tavalisest maailmast võõrdunud, põimub nende enesetaju üha kindlamalt eraeluga, mis omakorda isikustab ebakindlustunde. Sellise arengu üks tunnus on suundumus, et isiklikud mured muutuvad avalikuks probleemiks. Isiklikud ebakindlused, mida väljendatakse enesevigastamise, toitumishäirete, kehakuvandi pärast muretsemise ja suhtehirmu kaudu, on saanud avalikeks ohutusprobleemideks.

Isikliku ohutuse otsimine ei ole lihtsalt reaktsioon välisohtudele, vaid eksistentsiaalse ebakindlusega seotud seesmisele segadusele.

Frank Furedi *Kuidas hirm toimib*





## Pihtimus

isa

mu usk pole nii kindel kui nõutud.

ma kahtlen.

mul on naisekindlus;

minust rebitud ihud,

tean vaid luud-liha.

isa

inglid ütlevad, et neil pole tiibu.

ärkasin ühel hommikul

tundsin et oskan neid näha

ma eristasin nende varje

varjus. mu usk

pole nii kindel kui nõutud.

isa

ma näen, kuidas mu ema seisab praegu

su kõrval ölgadeta ja paljajalu.

ma kuulen kuidas ta sosistab tõdesid mida ma ei saa  
teada.

isa ma kahtlen.

isa

mis on õieti kindlus?

kui ema kõneleb armastusest.

inglid ütlevad, et neil pole tiibu

mu usk pole nii kindel kui nõutud.

Ma püüan joosta ära nii üllatava ilmutuse eest;

inglid tunglevad mu ees

nagu tungal.

Lucille Clifton, Ameerika poetess

Tõlkinud Jüri Talvet

**Teatrijuht** Kristiina Alliksaar

**Draamajuht** Tiit Palu

**Muusikajuht** Risto Joost

**Balletijuht** Mare Tommingas

**Lavastusala juht** Maarja Liba

**Pealavameister** Rello Lääts

**Lavatehniline ala** Kaupo Jalas, Taivo Pöder, Tanel Pärn, Urmas Poom, Jüri Urbel

**Dekoratsiooniala** Marika Raudam, Mait Sarap, Innari Toome, Ain Austa, Andres Lindok,  
Katrín Pahk, Maris Tammer, Leenamari Pirn, Terje Kiho, Armin Luik, Aleksander Karzubov,

Indrek Ots, Mart Raja, Ullo Ragnar Telliskivi, Eino Reinapu

**Rekvisiidiala** Liina Martoja, Mirka Porrassalmi, Angelika Aun,

Kärt Paasik, Annaleena Adamson, Kaie Uustal

**Jumestusala** Kelly Treier, Erle Kütsar, Sandra Rätsep-Kirss

**Kostüümiala** Liisi Ess, Ivika Jõesaar, Irina Medvedeva, Ruth Rehme-Rähni,

Küllí Kukk, Edith Ütt, Ljubov Guzun, Ivi Vels, Tia Nuka, Kaire Arujõe,

Valentina Kalvik, Inkeri Orasmaa, Daisy Tiikoja, Elli Nöps, Anneli Vassar,

Marit Reinmets, Olga Vilgats, Natalja Malinen, Juta Reben,

Toomas Vihermäe, Malle Värno, Henn Laidvee

**Riietusala** Raina Varep, Kai Vahter

**Valgustusala** Andres Sarv, Raul Telliskivi, Imbi Mäik, Taivo Pöder

**Heli- ja videoala** Andres Tirmaste, Toivo Tenno, Martin Salundi, Andreas Kangur

**Kavalehe koostanud** Sven Karja, **kujundanud** Katrin Kelpman

**Kavalehe kaane kujundas** Aide Eendra



**Emakeelne kultuur on hindamatu väärtus.**

30. detsembril 2006 asutasime Vanemuise Fondi,  
et hoida ja toetada Eesti teatrikunsti.  
Lubame hea seista fondi käekäigu eest

Olga Aasav, Kalev Kase, Mart Avarmaa, Tartu linn

Vanemuise Fond on loodud teatri töötajate erialase arengu ja koolituse toetuseks. Fondi on võimalik teha annetusi:  
SA Tartu Kultuurkapital / Swedbank IBAN: EE092200221011379347, SWIFT: HABAE2X /  
SEB Pank IBAN: EE251010102052050006, SWIFT: EEUHEE2X  
Märksõna: VANEMUISE FOND

**Vanemuise fond tänab:**

Olga Aasavit, Andrus Ansipit, Mart Avarmaad, Alar Kroodot,  
Kalev Kaset, Mati Kermast, Eero Timmermanni,  
Tartu linna, Vanemuise advendikontserdil annetajaid.

Teatri peatoetaja



Aasta toetaja



Aasta toetaja



Koostööpartner



Suvekontserdi peatoetaja



Ametlik hotellipartner



KULTUURIMINISTEERIUM

# RÕÕM ELAMUSTEST

TALLINKIL ON SUUR RÕÕM OLLA  
TEATER VANEMUISE SUURTOETAJA



# kinema



**Uksed, mis käivad sinuga läbi elu.  
Kindlalt ja turvaliselt!**

Tasuta lühinumber üle Eesti 12160  
Müük | Paigaldus | Hooldus ja remont

[www.kinema.eu](http://www.kinema.eu)  
[info@kinema.eu](mailto:info@kinema.eu)

  
**MARTELL**  
COGNAC  
FONDÉE  EN 1715



TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA.  
ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.



[vanemuine.ee](http://vanemuine.ee)